Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto . . . $6.00
Za pol leta $3.00
Za New York celo leto . $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876 — Entered as Second Class Matter, September 21. 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3. 1879 — TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 263. — ŠTEV. 263. — NEW YORK, MONDAY, NOVEMBER 9, 1025. — PONDELJEK, 9. NOVEMBRA 1925. — VOLUME XXXIII — LETNIK XXXIII

VOJNA V MAROKU BO KMALO KONČANA

Vojaška akcija je končana in sedaj poverjam nalogo državnikom, — je rekel maršal, ki se je vrnil s fronte. — Senator Jouvenel bo stopil na mesto Sarraila. — Imenovanje civilnega visokega komisarja za Sirijo ima namen pomiriti deželo.

PARIZ, Francija, 8. novembra. — Maršal Petain, vrhovni poveljnik francoskih sil v Maroku, je izjavil včeraj ob svojem prihodu v Marseilles, da je vstaški voditelj Abdel Krim sedaj obkoljen in da se ni treba Francozom ničesar več bati. Vojaška akcija je končana. Sedaj izročam nalogo državnikom.

Vsled tega bo ostal položaj v Maroko stalen, a od političnih dogodkov v prihodnjih par mesecih bo odvisno, če bo videla spomlad resničen mir v severni Afriki ali če se bo obnovila francoska ofenziva, da zdrobe vstaškega voditelja.

Ko so sorazmeren mir zagotovili v tem delu francoskega kolonijalnega imperija, so tudi odredili vse potrebno za pomirjenje Sirije, kajti z odobrenjem kabineta je bil imenovan senator Henri de Jouvenel, francoski zastopnik pri Ligi narodov ter prejšnji urednik pariškega Matina, visokim komisarjem v Siriji, kot naslednik generala Sarraila.

Upajo, da bo imelo imenovanje civilista pomirjajoč učinek ne nezadovljne elemente v Siriji. Kakorhitro bo mir zopet ustanovljen namerava Francija popolnoma reorganizirati vlado, ter zajamčiti različnim elementom prebivalstva največjo mogočo mero avtonomije.

Tetuan, Španska, 8. novembra. — General Primo de Rivera, načelnik vojaškega direktorata na Španskem je dospel včeraj zvečer semkaj. Vrše se priprave za proklamiranje novega kalifa, najvišje maroške oblasti v španskem ozemlju. Mulej el Hasan, petnajstleten deček, je bil izbran za to mesto. Proslava dogodka bo trajala tri dni.

Veliki vstaški top, stoječ na višinah Mokesana, še vedno obstreljuje Tetuan, a škoda je malenkostna. Vreme je dobro in precej aktivnosti je na obeh straneh bojne črte.

Zastopniki španskih sil ter Džebela plemena so se sestali pred štirimi dnevi v Kitsan vrtovih, da razpravljajo o odstranjenju tega velikega topa. Cena, katero so zahtevali vstaši, je bila očividno previsoka, kajti pogajanja so bila prekinjena v ponedeljek.

PARIZ, Francija, 8. novembra. — Kabinet Painleveja, ki se je sestal včeraj pod vodstvom predsednika Doumergue-a, je odobril načrt obdačenja, ki bo silno obremenil francoske državljane.

Načrt je izdelal ministrski predsednik Painleve ter bo jutri predložen poslanski zbornici. Prispevek bo znašal celih petnajst odstotkov dejanske vrednosti vseh delnic in obveznic ter bo zahteval od lastnikov vseh kategorij posestev približno po deset odstotkov in sicer tekom dobe štirinajstih let. Izvzeti ne bodo niti inozemci, stanujoči v Franciji.

Včeraj zvečer je bilo dvomljivo, če bo francoski parlament sprejel radikalni program ministrskega predsednika in sicer, ko je pričela finančna komisija poslanske zbornice razmišljati o tej odredbi.

Ministrski predsednik je objavil včeraj zvečer, da bo vlada mogoče prisiljena obrniti se na francosko banko za inflacijo v obsegu dveh tisoč in petsto milijonov frankov, da se zadosti vladnim bondom, ki bodo dozoreli decembra meseca. Če bi bili njegovi splošni načrti sprejeti v parlamentu bodo proračunske določbe uveljavljale vse potrebno za notranje obligacije.

Sklicujoč se na postavo, ki je bila sprejeta v Franciji pod Ludovikom Filipom v nemirih dneh leta 1832, predlaga Painleve, da naj plačuje vsak Francoz državi minimalni naglavni davek v znesku dvajsetih frankov na leto. Predloga glede posebnega prispevka računa, zahteva, da naj lastnik zemljišč in poslopij plačajo vladi nekako deset odstotkov vrednosti.

Preosnova Evrope po načrtu Zdr. držav.

Načelnik gibanja za ustanovljenje združenih evropskih držav pravi, da se bliža načrt svojemu uresničenju.— Navedel je odlične ljudi, pridobljene za idejo. Amerika je vzgled za uspešno evropsko federacijo.

Evropa se bo kmalu rekonstruirala v Združene države Evrope z republikanstvom kot svojim temeljem, po mnenju grofa Coudenhove-Kalergi, urednika lista 'Pan-Evropa' na Dunaju.

Grof Kalergi je načelnik gibanja, da se skliče pan-evropski kongres, ki naj bi delal neodvisno od Lige narodov, a ne v opoziciji proti njej v poskusu, da se zdrobi nacijonalistične delitve ter uveljavi v Evropi splošno razorožanje.

Sedemstotim ljudem, ki so se zbrali v hotelu Astor, je povedal, da pomenja Dawesov načrt prvi korak k Združenim državam Evrope, da je bila konferenca v Locarno drugi korak in da zro vsi resni misleci na Združene države kot uzor uspešne konfederacije držav.

Grof Kalergi, ki ima za seboj slikovito karijero, je baje oče ideje, da se ustvari Združene države. Spremlja ga njegova žena Ida Roland, znana dunajska igralka.

— Najbolj težavno vprašanje pri ustvarjenju Pan-Evrope, — je rekel grof, — je stališče Anglije, ki je ob istem času evropska sila ter del angleškega imperija, segajočega preko celega sveta. Prepričan sem, da bi bil pretežni del angleškega naroda proti vstopu Anglije v Pan-Evropo, vstopu Canade v Pan-Ameriko in Indije v Pan-Azijo.

Pan-Evropa je logična posledica velikega vzgleda, katerega ste dali vi svetu pred 150 leti z ustvarjenjem Združenih držav Amerike.

Cilj pan-evropskega gibanja, ki se je pričelo pred tremi leti je:

— Zveza vseh demokracij evropskega kontinenta na temelju miru, dobre volje in prosperitete.

— Tesno sodelovanje pan-evropskih in pan-zavezniških zvez z angleškim imperijem za reorganiziranje svetovnega miru na temelju kontinentalnega sporazuma.

— Mednarodni sporazum mora biti neorganiziran v obliki, ki bo zagotovila Ameriki prostost vsake obveznosti, da se zaplete v evropske težkoče.

Združene države Evrope so postale mogoče po zmagi demokracije v centralni Evropi. Prostost in mir sta sestri.

— Številni politiki so tekom zadnjih par mesecev izrazili svoje simpatije z idejo Združenih držav Evrope, — kot Herriot, Painleve, Cailaux, Loucheur, Marx, Loebe, Nitti, Sforza, Beneš, Skrzynski in Seipel.

— Če ne bo Pan-Evropa politično organiziraa, bomo imeli kmalu v Evropi novo vojno. Če ne bo Pan-Evropa ekonomski organizirana, je pogin Evrope zagotovljen in evropski boljševizem mogoč. Edina pot, da se zagotovi evropski mir in prosperiteto je ustvarjenje Pan-Evrope.

Dr. Christian Lange, norveški delegat pri Ligi narodov, je rekel, da bi po njegovem mnenju razdelitev sveta v kontinentalne skupine pomenjala korak nazaj. Vsaka evropska kontinentalna organizacija, ki bi ne vključevala Anglije, bi bila neuspešna.

ZANIBONI JE PRIZNAL ZAROTO

Prejšnji poslanec Zaniboni je baje priznal, da je imel namen umoriti Mussolinija. — Tekom zaslišanja na policiji je zanikal, da je imel sokrivce. — Nadaljne aretacije v zarcti proti kralju in italijanski vladi.

RIM, Italija, 8. novembra. — Tito Zaniboni, prejšnji poslanec unitarske socijalistične stranke in zaupni politični svetovalec italijanskega kralja, je priznal zaroto, koje namen je bil ubiti italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija ter strmoglaviti italijansko dinastijo.

Tekom zaslišanja, kateremu je bil neprestano izpostavljen izza časa, ko je bil aretiran s puško v roki v nekem hotelu v bližini balkona, kjer je hotel govoriti Mussolini ljudski množici ob priliki dneva proglasitve premirja, je Zaniboni prevzel vso odgovornost za zaroto nase ter odločno izjavil, da ni imel nikakih sozarotnikov ali tovarišev.

RIM, Italija, 8. novembra. — Nadaljne važne aretacije so bile izvršene včeraj v zvezi z zaroto proti življenju italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija.

Zarota, ki je bila zelo razpredena, ni bila naperjena izključno proti Mussoliniju, temveč tudi proti savojski dinastiji, in njen namen je bil strmoglaviti to dinastijo ter proglasiti republiko.

Nove aretacije so bile izvršene v Mantovi, Genovi, Turinu in Napolju.

Eden onih, ki so bili aretirani v Napolju, je prejšnji poštni ravnatelj, brat generala Capello.

V Turinu so pridržali nekega generala, kojega imena niso objavili, ter nekega unitarskega socijalističnega poslanca. V Genovi so jih aretirali osem in v Mantovi trideset. Med aretiranimi so bili profesor Foti, knjigovodja Bonini in pet odvetnikov.

Fašistovski list Il Teverne, izjavlja, da so skovali zaroto člani organizacije Italia Libera, narodne patriotične družbe, katero je ustanovil dramatik Sembenelli.

Masa dokazov proti Zaniboniju, ki je bil izbran, da ubije ministrskega predsednika, se množi od ure do ure.

Policija, ki ga je dobila v hotelski sobi, skozi koje okno je mogoče videti na balkon Chigi palače, kjer je govoril Mussolini ob priliki proslave dne premirja med Avstrijo in Italijo, je baje našla v njegovi prtljagi tloris, ki je natančno kazal načrte za njegov beg.

Izkazalo se je tudi, da je bila serijska številka puške, katero so dobili v sobi, izpraskana.

Zaniboni je popolnoma miren v Regina Coeli jetnišnici. Svojo hladnokrvnost je dokazal, ko so mu oblasti ponudile kožuh, a je to ponudbo zavrnil s pripombo: — Rim je nekoliko pregorak za kožuh.

Soglasno s Popolo di Roma je dospelo obvestilo, ki je omogočilo policiji ter vladnim agentom razkritje zarote proti življenju Mussolinija, iz družine Zanibonija same. Njegova vznemirjena sestra je naprosila prijatelje naj se obrnejo na vlado ter pošljejo brata v inozemstvo.

Voroshilov je imenovan sovjetnim vojnim komisarjem.

MOSKVA, Rusija, 6. novembra. Vodstvo sovjetskega vojnega komisarijata je prevzel Clement Voroshilov. Njegov prednik je bil pokojni Frunse.

Voroshilov je star 44 let ter je že tretpi, ki načeljuje temu uradnu. Prvi je bil Leon Trocki, organizator rdeče armade.

Žrtve stavbinske industrije.

Industrijalni komisar za državo New York, je včeraj objavil, da se je meseca septembra v državi New York smrtno ponesrečilo 44 stavbinskih delavcev.

Butlegar mora plačati odškodnino.

MADISON, Wis., 6. novembra. Neki butlegar je prodal Carlu Amble kvart žganja. Amble ga je popil ter kmalu nato umrl. Vdova je tožila butlegarja za odškodnino. Sodnik je izjavil, da ji mora plačati $6000.

Zarota v Madridu.

HENDAYE, Francija, 8. nov. Potniki, ki so dospeli sem iz Madrida, pravijo, da so prišle oblasti na sled obširni zaroti, koje namen je bil strmoglaviti vojaškega diktatorja generala Primo di Rivero.

V zaroto je bilo zapletenih več častnikov.

Obravnava proti dr H. Blazer-u.

Porota, ki bo odločala glede usode dr. Blazerja, je zaslišala njegovo drugo hčer. — Mrs. Bishop je bila poklicana kot priča v obrambo očeta. — Rekla je, da je neumorno skrbel za pohabljeno.

LITTLETON, Col., 8. nov. — Frances Blazer Bishop, hči zdravnika dr. Harolda Blazerja, proti kateremu se vrši sedaj obravnava radi umora po prvem redu, je včeraj opravičila akcijo svojega očeta, ki je usmrtil njeno pohabljeno in slaboumno starejšo sestro Hazel.

— Oče, — je rekla Mrs. Bishop, — je posvečal Hazel tekom tri in tridesetih let njenega življenja najbolj čudovito ljubezen in skrb. Vse, kar je imel, je posvetil njej.

— Oče je vedel glede Hazel več kot pa mati. Če se je Hazel ponoči slabo počutila, je bil oče vedno prvi ob njeni strani. Posvetil je svoje življenje njeni skrbi in varstvu. Potem ko je umrla mati, je spala na bolniški postelji v očetovi sobi.

Zagovornik Mowry jo je vprašal nato, če se je obnašanje očeta proti Hazel izpremenilo po smrti matere?

— Da, izpremenilo se je, — je izjavila priča. — Ta izpremenba pa je obstajala v tem, da je posvetil še več svojega časa in svojih naporov Hazel.

Avstralija proti ženski volilni pravici.

SIDNEY, Avstralija, 6. nov. — Zakonodajni svet v New South Wales je z 28 proti 25 glasovom zavrnil predlogo glede ženske volilne pravice.

Angleži so hvaležni predsedniku Coolidge-u.

WASHINGTON, D. C., 8. nov. Sir Esme Howard, angleški poslanik, v Združenih državah je v spremstvu državnega tajnika Kelloga obiskal predsednika Coolidga, da da izraza hvaležnosti njegove vlade za neoficijelno odobrenje pogodb, sklenjenih v Locarno. Poslanik je zagotovil predsedniku, da bo imelo odobrenje teh pogodb, čeprav neoficijelno izrečeno, velik upliv pri končnem ratificiranju teh pogodb.

Pogajanja med Ameriko in Italijo.

Združene države in Italija so daleč narazen v podrobnostih glede uravnave dolga. — Ponudba Rima manjša glavnico.

WASHINGTON, D. C., 8. nov. Čeprav so uradniki v Washingtonu še nadalje optimistični glede izida pogajanj za uravnavo italijanskega dolga, je bilo vendar dosti nasprotujočih si poročil v oficijelnih krogih glede štatusa razprav med ameriško in italijansko zadolžno komisijo.

Splošno se priznava, da so Italijani in Amerikanci daleč narazen glede uravnave italijanskega dolga v znesku dveh tisoč in sto in enaindeset miljonov dolarjev.

Neki ugleden uradnik zakladniškega departmenta je rekel včeraj, da ni mogoče sprejeti italijanskih ponudb, ker ne predstavljajo plačil, katera bi Italija lahko plačevala, čeprav ni njena plačilna zmožnost tako velika kot plačilna zmožnost nekaterih drugih evropskih vlad.

Položaj v Severni Afriki

TABAT, Francoski Maroko, 6. novembra. — Maroški napadi proto francoskim postojankam na zapadnem krilu postajajo vedno silnejši. Tudi Španci so imeli zadnje dni velike izgube.

Velika tatvina v Fordovi podružnici.

BUFFALO, N. Y., 8. novembra. Iz tukajšnjih podružnic Ford Motor Company je bilo ukradenih za stotisoč dolarjev raznih delov.

Vodstvo podružnice pravi, da so uslužbenci zapletni v tatvino.

Pozor čitatelji!

Vsem onim, ki niso do 20. oktobra obnovili naročnine, smo poslali opomine za obnovitev naročnine. Rojake prosimo, naj to vpoštevajo. Onemu, ki naročnine ne bo obnovil, bomo prisiljeni list ustaviti. Vemo, da ne vladajo v Ameriki take delavske razmere, kt bi si jih rojaki želeli in zato potrpimo, kolikor moremo. Brezplačno pa ne moremo lista nikomur pošiljati.

Uprava "Glasa Naroda".

DENARNA IZPLACILA
V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — $18.80 2000 Din. — $37.40 5000 Din. — $93.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.
Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovni urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir ..... $ 9.10 500 lir $21.75
300 lir ..... $13.35 1000 lir $42.50

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir, računamo po 15 centov za poštnino in druge stroške.
Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljatve, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po mogočnosti še poseben popust.
Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej; računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE $1.—

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 4687

GLAS NARODA
(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)
Frank Sakser, president Louis Benedik, *treasurer*
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado $6.00	*Za New York za celo leto* $7.00
Za pol leta $3.00	*Za pol leta* $3.50
Za četrt leta $1.50	*Za inozemstvo za celo leto* $7.00
	Za pol leta $3.50

Subscription Yearly $6.00.
Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

UNION LABEL COUNCIL — LABOR TRADES — NEW YORK CITY

ZA DOM SLEPCEV V LJUBLJANI

Te dni smo odpremili v domovino že dvanajsto pošiljatev za Dom slepih v Ljubljani.

Dvanajsta pošiljatev znaša $146.00, kar je vsekakor lep prispevek.

Do danes je bilo vsega skupaj poslanega v domovino 189.946.05 dinarjev.

Nadalje je bilo v Glasu Naroda poročilo o dohodkih skupnih veselic v Little Falls, N. Y., Girard, Ohio in Barberton, Ohio. Pri teh prilikah se je nabralo tudi kakih $600.00. Ko bomo dobili iz Ljubljane potrdila glede teh svot, bo svota prvega četrt milijona dinarjev že dosežena.

Lahko rečemo, da se je le malokatera akcija, katero so začeli ameriški Slovenci v Ameriki, tako lepo in uspešno vršila, kot se vrši akcija za prepotrebni Dom slepcev.

Direktnega nasprotnika ni nobenega, ker ni med ameriškimi Slovenci najbrž nobenega tako podlega, da bi si drznil javno in odkrito delovati proti tej vzvišeni ideji.

Kdor ne more prispevati, pač ne more. Tisti ki nočejo, molče, deloma se pa dvoumno izražajo, kar pa tudi ne koristi plemenitemu namenu.

Na take se pa ne sme nihče ozirati in se tudi nihče ne bo oziral nanje.

Nabrane svote pošljite bodisi nam, bodisi mestnemu magistratu v Ljubljano.

Nam gre v prvi vrsti zato, da se čimveč nabere za največje reveže, pa naj se nabere s posredovanjem tega ali onega.

Imena darovalcev in svote, ki smo jih mi sprejeli ter odpravili na pristojno mesto, imamo v evidenci.

Tudi vbodoče bomo priobčili ime vsakega darovalca, ki nam bo poslal kak dar v ta namen.

Pri tem naj ne gre za stranke in politične nazore.

Pri tem gre za to, da dobe največji reveži v domovini svoj dom. Čimprej bo zgrajen z delno pomočjo ameriških darovalcev, temprej bomo imeli prijetno zavest, da smo storili dobro delo.

In ta zavest je nekaj vredna.

XII. POŠILJATEV ZA DOM SLEPIH V LJUBLJANI.

Ignac Mušič, Brooklyn, N. Y., vrnjen dar za štrajkarje od Johna Sitar iz Hobokena, N. J.	$ 1.00	
Mrs. M. Dergane, 421 Himrod St., Brooklyn, N. Y.	$ 1.00	
Mary Smrtnik, New York, N. Y.	$ 2.00	
Nick Skube, 2321 Jane St., Pittsburgh, Pa.	$ 1.00	
Joe Culkar, Box 6, Harburly, Ky.	$ 1.00	
J. J. Hrovat, Box 663, Marseilles, Ill.	$ 1.00	
C. Podboj, Quill Lake, Sask., Canada	$ 1.00	
Frank Šustar, Box 195, East Helena, Mont.	$ 2.00	
Vladko Premru, East Norwalk, Conn., nabral pri zabavi skupnih društev: Pevsko društvo Slavec, N. Y. City, Kvartet Slovenija, N. Y. City, in Tamburaši "Sloboda", Stamford, Conn.	$ 20.00	
John Pirnat, So. Norwalk, Conn.	$ 5.00	
Math Abzek, R. 4, Lockport, Ill.	$ 1.00	
Mike Andolšek in Anton Pechavar nabrala v San Francisco, Cal. (Imena teh darovalcev so bila objavljena v petek v našem listu)	$110.00	
Skupaj . . .	$146.00	D. 8,030.00
Preje objavljeni darovi skupaj		D. 181,934.05
Do danes poslano vsega skupaj		D. 189,964.05

Izvanredna draginja.

WORCESTER, Mass., 8. nov. Tukajšnje gospodinje so sklenile, da ne bodo več kupovale krompirja v namenu, da mu znižajo cene. Špekulantje zahtevajo za sto funtov krompirja pet dolarjev.

Na tisoče avtomobilov zasneženih.

CHICAGO, Ill., 8. novembra. Na cestah, vodečih proti Chicagu je včeraj čakalo nad osem tisoč avtomobilov, ki niso mogli naprej vsled velikih snežnih zametov.

Grofica ne sme v Ameriko.

WASHINGTON, D. C., 8. nov. Državni department je včeraj ponovno odklonil prošnjo grofice Karolyi, žene prejšnjega predsednika madžarske republike, za dopust v Združene države.

Veliki viharji na Španskem.

PARIZ, Francija, 8. novembra. Po vsej Španski divjajo strašni viharji. Brzojavna in telefonska zveza sta prekinjeni.

Jugoslavia irredenta.

Slovenščina in hrvaščina na italijanskih srednjih šolah.

Po odloku naučnega ministrstva so ustanovljene stolice za slovenščino oziroma hrvaščino, in sicer: za slovenščino v Gorici na gimnaziji, v Milanu in Vidmu, za hrvaščino pa na Reki, v Trstu, Zadru, v Pazinu, Poreču, potem še za slovenščino v Št. Petru ob Nadiži, na učiteljišču v Gorici in Tolminu ter v Trstu. Pouk v slovenščini in hrvaščini je v Trstu in v Gorici in menda tudi drugod doslej le na papirju!

Proti slovenskim odvetnikom.

Tržaški "Piccolo" je ves srečen radi odredbe justičnega ministra, fašista Rocco, da je po sodiščih izključno le italijanščina uradni jezik in da se ima odslej vsaka vloga, brez izjeme, podana v drugem jeziku, smatrati za neveljavno. "Piccolo" združuje z naznanilom ministrove odredbe še svojo pobožno željo, naperjeno po ministrovi pomoči, da bi se slovenski odvetniki izločili iz posredovanja med ljudstvom in sodišči in bi v bodoče naše ljudstvo po sodnih dvoranah zastopali edino le italijanski odvetniki. Slednjim nasvetuje, naj se priuče jezika drugorodnega prebivalstva, pa bo šlo vse gladko; drugače pa se je bati, da bo drugorodno prebivalstvo hodilo le v pisarne slov. odvetnikov, ki znajo izborno italijansko.

"Piccolo" se spominja pri tem onih nekdanjih časov, ko so italijanski odvetniki vabili in vlekli po svojih uslužbencih slovenske ljudi v svoje pisarne in ko se je ljudem razlagalo, da je pravda pri italijanskem odvetniku bolj gotova kakor pri slovenskem, češ da prvi lahko več doseže pri sodišču kakor drugi. "Piccolo" hoče odstraniti slovenske odvetnike, sam no ve še, kako naj se to zgodi. Sedaj bodo iskali pota in sredstva v to svrho.

Sodni funkcijonarji potujčevalci.

Glasilo fašistovskih sodnih kancelistov in tajnikov "Il Cancelliere d'Italia" poroča, da je pravosodni minister Rocco odredil, da se imajo v novih pokrajinah nemudoma odstraniti vsi funkcijonarji prejšnjega režima, ki niso zanesljivi glede italijanskega občevanpa. Zato se pozvajo sodni uradniki starih provinc, ki žele sodelovati pri poitalijančevanju novih pokrajin, naj predložijo svoje prošnje za prestitev naravnost pravosodnemu ministrstvu. Že tako je po sodnijah marsikje velik nered, nastane pa pravi kaos, ako se bodo morali sodni uradniki pečati s poitalijančevanjem "drugorodcev" namesto s svojim službenim poslom. Slovenci so bili dobri sodni uradniki, ali sedaj morajo vsi do zadnjega izginiti. Vidi se vedno jasnejše, kako italijanska vlada ubija Slovenstvo v Julijski Krajini in pri tem sanja dalje o dobrih razmerah z Jugoslovani.

Collarich pred porotnim sodiščem.

Zanimivo je bilo zaslišanje bivšega orožnika Mateja Vallotta, ki je skupno z ustreljenim orožnikom Cousalterjem hotel aretirati Collaricha. Na patruilji sta orožnika zadela na dva človeka. Eden je bil obtoženi Neffat, drugi je na vprašanje, kdo je, odgovoril, da se imenuje Mario Rocco, bil je pa v resnici Collarich. Ko je Valleta govoril z Neffatom, je Collarich napel revolver. Sledil je strel in videl je, kako je Consalter padel na tla. Collarich je nato v temi izginil. Vallotta trdi, da ni res, da je prijel Collaricha za vrat in tudi poznal ga ni. Collarich je nekaj časa mirno poslušal in potem se je razjezil in žalil Vallotto in vse one, ki so ga po njegovem mnenju spravili v nesrečo. Collarich je tresel svojo kletko in kričal: "Res je, kar pravim jaz. Ako bi me ne bil Vallotta prijel za vrat, bi ne bil streljal. Strgal mi je tudi telovnik. On me je napravil za morilca. Tudi jaz bi bil lahko pošten, ker ljubim pošteno mladenko". Žalii je na to orožnike. Potem je stisnil svojo glavo med roke in zdelo se je, da se razbojnik joče. Vallotto je ozmerjal z "grdo, smrdečo mrhovino", ne le revolverjev, topov bi bilo treba za te vrste ljudi. Collarich je končno še izrekel upanje, da dobi priliko, da se bo maščeval nad takimi ljudmi.

Odvetnik dr. Cerlenizza je pri tej priliki zatrdil, da je v orožniški službi mnogo nevrednih, ki ne vršijo vestno svoje službe. Predsednik kliče odvetnika k redu. Zaslišan je bil potem policijski komisar Stagni, ki je bil takrat stražni poveljnik v Puli. On opisuje Collaricha kot strahopetca, poguni je imel bandit samo proti šibkim. Zbežati je mogel, ker je imel v mestu mnogo pokroviteljev in je lahko računal na bivše avstrijske policijske agente, ki niso vršili svoje dolžnosti. Collarich je bil nato hud in je zakričal na Stagnija, da se je on bal, kadar je bil Collarich v Puli. Ozmerjal ga je z norcem in začel zopet tresti svojo kletko. Stagni pripoveduje, kako je zasledoval Collaricha, ta pa se norčuje, da ga ni mogel vjeti. Collarich divja, zmerja Stagnija in končno tudi sodni dvor, na kar odredi predsednik odstranitev Collaricha iz dvorane. Collarich je odšel zadovoljen. Zaslišan je bil tudi novinar Manzin, urednik lista "Azione" v Puli. Pravi, da se mu je 30. avgusta popoldne nepričakovano prijavil Collarichev poset. Collarich je bil pri njem miren in vljuden ter mu je razlagal kako se marsikaj poroča pretirano, zlasti glede umora orožnika Consalterja. Označil je orožnika Vallotto za svojega najhujšega preganjalca. Predno je odšel, je nasvetoval Manzinu, da naj se nikar ne gane nikamor; menda se je bal, da bi ga Manzin ovadil. Potem je pripovedoval še o drugih Collarichevih posetih. Collarich je pasno poslušal in se večkrat nasmejal. Zaslišanih je bilo na to polno prič.

VPLIV LETNEGA ČASA NA ZDRAVJE

Vsak zdravnik, ki je imel opraviti z tuberkuloznimi bolniki, ve dobro, kako nestrpno pričakujejo taki bolniki pomladi v trdnem prepričanju, da jim solnce nadomesti izgubljene sile in vrne veselje do življenja. Nasprotno pa lahkoimenujemo jesen kritično letno dobo. Po Beckamnu se v življenju ljudi in živali jasno pozna zveza med letnim časom in življenskimi procesi. Tako na pr. rasto lasje spomladi zelo hitro, pozimi pa zelo počasi. Zimskega spanja pri nekaterih živalih nas spominja dejstvo, da spi večina ljudi pozimi za 30 odsto več kot poleti. V vzhodnji Rusiji, osobito v krajih, kjer ima prebivalstvo slabo hrano, postanejo mnogi pozimi tako leni in zaspani, da bi lahko primerjali to stanje z zimskim spanjem živali. To stanje traja z neznatnimi presledki 4—5 mesecev. Statistično je bilo dokazano, da se nekatere bolezni množe spomladi in jeseni. K tem boleznim spada ne le prehlajenje, nego tudi revmatizem, tuberkuloza, kožne in živčne bolezni itd. Bledica ali bela bolezen je najhujša v maju.

Letni časi pa ne vplivajo samo na telo, temveč tudi na duševne procese. Samomorov je najmanj v času od novembra do februarja, nakar se začno zopet množiti do maja in junija, ko doseže njihovo število maksimum. Zato se zdi, da je razdraženost živčnega sistema največja spomladi. Človeški organizem se mora v tem času prilagoditi novim vremenskim prilikam in spremembam podnebja. Eksperimentalno se da ugotoviti vpliv letnih časov tako, da opazujemo pri človeku regulacijo dihanja. V dobi najkrajših dni je v krvi zelo mnogo vezanega ogljikovega kisika, v juniju, ko je najkrajši dan, pa neprimerno manj.

Riza Khan bo kmalu postal šah.

LONDON, Anglija, 8. nov. — Predsednik nove perzijske vlade Riza Khan se bo kmalu proglasil za šaha.

Peter Zgaga

Za dva dni, dne 11. novembra, bo dan premirja. Predsednik Zdr. držav je pozval vse Amerikance, naj primerno praznujejo ta praznik.

Tudi po Evropi se bodo vršile velike slovesnosti.

Za Evropo bi bilo boljše, če bi opustila na dan premirja slovesnosti. Za premirje se ji ni treba toliko brigati, pač pa naj gleda, da sklene čimprej mogoče mir.

*

Sedaj je v Italiji začelo vreti. Kjerkoli se oblastim izljubi, iztaknejo zaroto in aretirajo vsakogar, kdor ne rije v prahu pred predsednikom Mussolinijem.

Napetost je prikipela do viška. Zažigalna vrvica, ki se drži soda smodnika, je skoro dogorela. Sedanji italijanski režim se maje. Kmalu bo temeljito omajan in tudi strmoglavljen, pa naj laška duhovščina še toliko moli za proslulega Matteotijevega morilca.

*

Milijonarjev ne smemo soditi prestrogo.

Saj nimajo nagromadenih milijonov sami zase, saj dosti darujejo v človekoljubne namene.

Le Rockefellerja poglejte, koliko da v človekoljubne namene. Ali pa Carnegija! O ne, saj niso tako trdosrčni kot bi človek domneval.

Le eno veliko napako imajo. Nikdar namreč nočejo dati tistemu, kateremu so vzeli.

*

Večkrat slišimo reči: "Denar sploh ne pride vpoštev".

Kaj takega pa lahko izpregovori samo tisti človek, ki je že plačal davke, ki se je s premogom preskrbel in ima klet polno vina.

*

Najznačilnejša starost pri fantu je 14 let.

Ko kupujejo za štirinajstletnega fanta železniško karto, je star enajst let.

Ko pa štirinajstletni fant vozi avtomobil, je star sedemnajst let.

*

Meni se smili vsak usmiljenja vreden človek. Posebno se mi pa smili te dni Jože iz Connecticuta. Bog ve, če je že vse ošrobal, počistil in osnažil?

*

Iz Beograda poročajo, da je Italija obljubila poravnati škodo, katero so povzročili fašisti tržaškim Jugoslovanom.

Fašisti so bili napadli jugoslovanski konzulat ter razdejali uredništvo nekega slovenskega časopisa (najbrž "Edinosti").

Dosedaj se še ni slišalo, da bi laška vlada kaj popravljala za fašisti. Presneto ji mora liti voda v grlo.

Nekega lepega dne bomo še morda slišali, da je italijanska vlada izjavila, da so primorski Slovenci tudi ljudje.

*

Iz Sirije poročajo, da so francoski vojaki rezali padlim vstašem glave ter jih obešali na zidovje Damaska.

Če je kak dokaz, je to dokaz, da se je vršila velika vojna za rešitev civilizacije.

*

Sedaj hočejo celo na manj kot polprocentno pivo naložiti davek.

Brozga bo potemtakem še manj užitna kot je bila dosedaj.

*

Ko je potoval angleški princ v Južno Ameriko, so priredili na ladji majhno gledališko predstavo.

Angleški princ je igral glavno žensko vlogo. Oblečen je bil v svilene nogovice, svileno žensko spodnjo obleko ter v svilen pisan ženski plašč.

Malo čudno je, če se angleški kraljevski princ obleče v žensko obleko.

Kljub temu si pa lažje predstavljamo angleškega princa v ženski obleki, kot pa naprimer bivšega nemškega kajzerja v hlačah.

STRAŠEN OČE

Orožniki v Uherskih Skalicah v bližini Bratislave so dobili te dni anonimno pismo, da ima tamošnji kolar Mihael Horvath svojo 17letno hčer že dolgo zaprto v majhni sobici. Ker je Horvath povsod okoli pripovedoval, da se je hči odpeljala v Ameriko, so postali orožniki pozorni na to stvar in so jo začeli preiskovati.

Orožniki so prišli k Horvathu in prebrskali vso hišo, dekleta pa niso našli nikjer. Že so hoteli iti, ko so slišali od nekje komaj slišno kašljanje. Odstranili so vse ovire, ki so bile na poti ni prišli do majhnih vrat, ki so vodile v temno sobico. Ko so orožniki vdrli vanjo, se jim je nudil grozen pogled. Na popolnoma gnili slami je ležalo nekaj, kar je spominjalo na človeško postavo. Bila je Horvathova hči. Dekle je bilo popolnoma golo. Telo je imelo neštetero ran, iz katerih se je cedil smrdeč gnoj. V sobici je bil tak smrad, da so se orožniki skoraj onesvestili. Šele ko so odprli okence, da je prišlo v sobico nekaj svetlobe in svežega zraka, so videli, da izvira mnogo ran od udarcev. Revico so hitro prepeljali v bolnišnico. Zdravniki so ugotovili, da je dekle že več let bolno za kostno jetiko in da ne bo okrevalo.

Nečloveški oče je iz doslej še nepojasnjenega vzroka zaprl svojega lastnega bolnega otroka v celico, da bi se ga iznebil. Vsak dan ga je pretepaval in mu prizajeval grozne rane, ki so se vsled nesnage vnele. Horvath se je izgovarjal, da nima denarja za zdravniško oskrbo in da ni hotel nihče zastonj prevzeti dekleta v oskrbo. Na vprašanje, zakaj je otroka pretepaval, ni hotel dati odgovora.

Seveda so orožniki zaprli nečloveškega očeta, ki se bo moral zagovarjati pred sodiščem za svoj strašni čin.

GLAS IZ MORSKE GLOBINE

Hamburški potapljalec Harmstorf se je spustil s parnika 'Kahr wieder' v morsko globino. To je bil poskus, da se sliši potapljačev govor iz vode na kopno. Poskus se je popolnoma posrečil in potapljalec je pripovedoval, kar je slišalo več tisoč ljudi, vse kar se mu je pokazalo v svitu 2000 sveč močne svetilke. Udeleženki prireditve na omenjenem parniku so imeli priliko preko krovne antene poslušati zopetni sprejem preko Helgolanda, od koder je šla nadaljna napeljava v Bremen in Hanover. Na telefonsko vprašanje je prišlo od tam poročilo o dobrem uspehu poskusa. Potapljalec je govoril z gorenjim svetom po mikrofonu posebne konstrukcije. Mikrofon je imel v svojem potapljalskem ščitu. Opisoval je, kaj vidi na morske mdnu, kako se gnetejo ribe in kako velike lovijo manjše. videl je velikega soma, ki je baš požiral manjšo ribo. Neka večja riba, katero je hotel vjeti, se mu je branila in ga prijela za prst, ka rga je silno bolelo. Mraza ni čutil in ropota nobenega. Spustil se je bil v morje ob 8. zvečer, ob pol 10. se je pojavil zopet iz vode ob zvokih godbe na krovu. To je prvi slučaj, da se je čul človeški glas iz morske globine do ljudi na kopnem. To pomeni nadaljni veliki korak na zmagovalni poti radija in ni dvoma, da se dosežejo še kdove kako veliki in nepričakovani uspehi.

BOJ ZA SAMICE

Tokrat ni iskati tekmecev, ki bi se iz sovraštva hotela požreti, med ljudmi, ampak med nič manj bojevitima jelenoma v Bushey parku v Hampton Courtu pri Londonu, ki sta pred nekaj dnevi sklenila, naj se na mejdanu junaško odloči, kdo ostane in kdo se ima umakniti.

Že več let je bil v parku velik jelen neomejeni gospodar v svojem revirju. Letos pa se mu je pojavil nevaren tekmec v — skoraj bi rekli, osebi mladega tovariša, za katerim so zaljubljeno gledale košute obeh družin. Sedaj je napočil tisti dan, ko je prikipelo nasprotstvo do vrhunca in bo moral eden podleči.

Boj je divjal na jasi v gozdu delj časa in je privabil iz vsega revirja zastopnice lepega jelenjega spola, ki so z zanimanjem sledile hudemu boju, nekatere previdno skrite za debli, ker so se bale, da ne bi bile same ranjene na junaškem mejdanu. Dolgo je valoval boj neodločeno sem in tja. Končno je vrgel stari jelen, krepak, stasit borec, svojega nasprotnika z rogovjem visoko v zrak in ga treščil v ribnik.

Potem je zmagovalec ponosno pogledal svoje nežne občudovalke in odskakljal z bojišča z visoko dvignjeno glavo s svojimi, pa tudi ženami premaganega tekmeca.

NASLOV VILJEMOVE ŽENE

Bivši nemški cesar se je v izgnanstvu poročil drugič. Pred časom se je njegova žena mudila v letovišču Wildbad. V imenik gostov je zapisala poleg svojega imena tudi svoj značaj dobesedno takole: . . . kraljica in cesarica. — Uradniki letovišča so opozorili na to izjavo republikanski odsek za pritožbe, ki je res podvzel intervencijo. Pritožil se je najprej na policijsko ravnateljstvo v Wilsbadu z naznanilom, da nosi Viljemova žena naslov, ki ji ne pristoji. V dopisu je odsek za pritožbe navedel, da ima dama pravico nositi samo naslov Hermine Hohenzollenrske in nič več. Lokalna policija je odstopila službeni spis višji inštanci v Neubergu in ta je zopet poslala pritožbo državnemu pravdništvu. Tam je akt obležal. Republikanci so raditega zahtevali pojasnila od višjega državnega pravdništva in so ga vprašali, čemu zadržuje rešitev tako važnega spisa. Mesto rešitve so prejeli odgovor, da je kazensko postopanje proti Viljemovi ženi ustavljeno, ker je zadeva že zastarela. S tem je državno pravdništvo spor rešilo ter je izjavilo, da pristoji Viljemovi ženi naslov: — Soproga Nj. Veličanstva Viljema II., bivšega cesarja in pruskega kralja. — Ta naslov sme torej uporabljati Viljemova žena brez ugovora nasprotnikov monarhistične misli na Nemškem.

Nesreča letala med Krakovom in Dunajem.

Blizu Holeschaua na zračni črti Krakov-Dunaj, se je pripetila letalska nesreča. Poljsko letalo, ki oskrbuje zračni promet med obema mestoma, je bilo radi nekega defekta prisiljeno spustiti se na zemljo. Pri tem je zadelo s krili ob neko drevo in se je strlo. Pilot in dva pasažirja so po srečnem naključju odnesli povsem zdravo kožo.

NAKAZILA za BOŽIČ in NOVO LETO

v Dinarjih, Dolarjih in Lirah bomo kot vedno vršili tudi letos pazno in skrbno. Pošiljateljem pa priporočamo, da božična darila čimpreje odpošljejo. Za brzo in točno izvršitev nakazil jamčimo.

Zmerne cene. Zanesljiva postrežba.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

NAJSTAREJŠA JUGOSLOV. POTNIŠKA POSLOVNICA

KORZARJI.

(Nadaljevanje.)

Brez besede se Tomaž umakne za korak. Rdečebradec pa jame iznova:

— Kaj, taka cunja iz oslovske kože, kakor je tvoje pismo! Pojdi, pojdi, matroz! Ko preživiš nekaj časa med nami, se boš prokleto malo brigal za to, ali imaš pred seboj prijatelja ali zaveznika, ali nevtralca ali sovražnika. Dotlej pa pusti, če nočeš! To že uredimo potem o pravem času. Gospod de Ogeron, naš kraljevi namestnik, je zelo spreten gospod in prav nič ne dvomim, da ti napiše prav kmalu drugo korzarsko pismo, mnogo lepše in daljše kot toh tu, in v njem bo napisano, da ti ukazuje, da naskočiš Špance prav tako hrabro in junaško, kakor Holandce. Če govorim resnico, ali se nam potem pridružiš?

Tomaž ga gleda, toda le tako dolgo, da ga izpregleda in pretehta:

— Da, — pravi potem z jasnim in zvonkim glasom, — pridružim se ti, če res dobim od gospoda de Ogerona pravnoveljavno dovoljenje, kakor praviš. Takoj grem k njemu v poset. Toda o čem pravzaprav govoriš in kakšno bo to pismo, ki bi več veljalo ko moje?

Edvard Bonny Rdečebradec se gromko zakrohota in prične razlagati.

Ta uničevalna vojna med Flibustejci in španskimi kolonijami Nove Indije je stara in ne traja šele od včeraj. Že več kot petdeset let je tega ali še več, nikdo se ne spominja natančno, kar so Španci napadli in zmesarili Bukanijce, ali "Divje lovce", kakor so se sami imenovali. Njih tovariši so pa zato napadli Špance in se maščevali z groznim in krvavim klanjem. Pred to dobo se počasni in kmetski Bukanijci niso baš pečali z diplomacijo ali politiko. Prav nič se niso brigali, ali so njih nasprotniki pod katoliškim kraljem ali kako drugače. Da spadajo sami pod "najbolj krščanskega kralja" francoskega, niso menda niti vedeli. Če si jih nadlegoval, si prejel od njih svoje batine po starem načelu: — Oko za oko, zob za zob, kakor ti meni, tako jaz tebi. — Po dolgih in čestih borbah na kopnem in na morju so se Flibustejci, dediči in nasledniki Bukanijcev, čisto navadili, da so Španci njih glavni, največji in dedni sovražniki, in so se zvezali z vsakokratnim njihovim političnim nasprotnikom, da jih je proti Špancem podpiral in jim pomagal. Kar po vrsti so bili Flibustejci zavezniki Portugalcem, potem Angležem, največkrat pa Francozom, ki so dolga leta bili najnevarnejši sovražniki Špancem. Vrhu tega so se Flibustejci včasih spominjali svojega, večjidel francoskega porekla. — Nekateri so tudi računali na povratek v staro domovino, če jim pojde po sreči. Tako so se končno odločili, da so vsi skupaj zaprosili za francoskega kraljevega namestnika za svoje gnezdo na Tortugi.

Tako je bilo tačas s Flibustejci. Manj, odvisni kot kedajkoli, navidez pa navezani na voljo francoskega kralja v Parizu, so živeli v nebrzdani svobodi, ki se je pa ravnala po lastnih flibustejskih šegah in navadah. Največja njihova svoboščina pa je tačas še bila da se smejo vsikdar bojevati proti lastnim sovražnikom, četudi so leti v miru s francoskim kraljem v zmislu mirovnih pogodb, podpisanih kjerkoli v Evropi.

V takšnih slučajih je pač flibustijski kraljevi namestnik imel nalogo, da najde izhod in način, kako bi se vsa zadeva uravnala tako, da izgleda zakonito. Gospod de Ogeron, ki je nasledoval mnogim drugim, je že itak dovolj prekanjene pravniške in diplomatske procedure izpopolnil do viška. — Letos, ko pišemo 1672. leto, se je držal te šege, da je dajal Flibustejcem korzarska pisma, napisana in pečatena v imenu in po nalogu kralja portugalskega, ki se je tačas baš bojeval s Španci. Vsa ta pisma so bila pristna in gospod de Ogeron jih je imel pripravljene cele skladanice, bogzna od kod.

— To pisanje dobiš tudi ti, — konča Rdečebradec svoje razlaganje. — Ne dvomi in ne premišljaj marveč se požuri k njemu. Najprvo se pa spodobi, da pozdraviš kraljevega namestnika s sedmimi streli iz svojih kanonov, kakor je pri nas navada. Jaz se sedaj vrnem na svojo ladjo, pojutrišnjem ob solnčnem vzhodu pa odrineva. Velja li? Čemu da izgubiva dan? Jutri ti zadostuje, da se pomeniš z namestnikom in da se iznova založiš z vodo in živežem za vožnjo ki itak ne bo trajala dalj ko štirinajst dni.

Ko je angleški čoln z Rdečebradcem odrinil od fregate, je zagrmel prvi pozdravni strel iz kanona. Rdečebradec veselo zamaha s svojo brado: Dolgo se pa ta prokleti Malonez res ne obotavlja in pri sveti Barbari, imel je vse pripravljeno, kar treba, da izpališ top.

Tomaž Trublet in njegov drug Louis Guenole pa gledata na obalo kjer se zbirajo ljudje, ki jih je privabilo pozdravno streljanje. Iz skupine se odloči možakar, boljše oblečen od vseh, in stopi tik na rob obale. Čim zagrmi zadnji strel, se možak odkrije in zamahne s širokim peresom za klobukom. Oni na 'Lepi podlasici' pa niso dvomili niti za hip, da je ta oseba gospod de Ogeron, namestnik kralja in gospodov Zapadno indijske trgovinske družbe na otoku Tortugi in obali San Dominga. —

3

— Da vesta, — je razlagal Edvard Bonny Rdečebradec Tomažu Trubletu in Louisu Guenoleu, — da vesta, niti štiristo uroških milj od tod zapadno južno - zapadno mineš vindwardsko pasažo in Jamajko, pa dospeš v velik, z otoki in ostrovi posejan zaliv Honduraški. Nedaleč od njega se razprostira zemlja Campeche, ki spada k prosluli bogatiji Nove Španije, polni zlata in srebra, dragocenega lesa, izvrstnega tobaka in onega kakava, iz katerega delajo čokolado. Tam najdeš cvetoča mesta in dobro utrjene luke. Največja je Vera Cruz. Strašna in divja prigoda pa bi bila kakor ustvarjena za nas, če bi mi, kakor smo z dvema ladjama in stošestdeset možmi kar sami in na lastni račun napadli eno teh mest in je vzeli. To bi tudi predlagal in vidva bi gotovo pristala na ta predlog, če bi jaz ne imel boljšega, ker vidim, da ste možakarji in vredni flibustejske družbe. Toda hvala Bogu, tega nam še ni treba, in kljub temu bomo zaslužili, kakor se spodobi. Čujta torej oba kar vama pravim: V ta honduraški zaliv se steka reka, ki jo mi pustolovci imenujemo "Reko komarjev". Ta reka je plovna. Po njej spuščajo Španci vsako leto ob tem času trebušen huker kakih šest ali osemsto ton, sposoben, da nosi vsake vrte najboljšega blaga. Z njim pa vozi tražna ladja, deloma za varnost hukerja, deloma pa, da ukrcajo na stražno ladjo najdragocenejše blago, naprimer srebro in zlato. Saj veste, kakšni so španski hukerji: Velike in močne ladje, spredaj in zadaj zelo zaokrožene in nekoliko počasne. Stražna ladja je pa vsakokrat kakšna kurirska ali pa obrežna fregata. Kar se pa tiče zadeve, ki nas sedaj zanima, vam povem, da ima letos huker v Reki komarjev v Hondurasu petdeset in šest topov, stražna ladja pa samo štirideset, vendar najboljšega kalibra. Vsega skupaj imajo torej tipsi devetdeset in šest kanonov, mi pa dvajset in osem. Mi smo na boljšem, če napademo, kakor menim, najprej huker in pozneje stražno ladjo. To je moj načrt.

— Načrt mi ugaja, — odgovori Tomaž Trublet brez oklevanja V svojem in Louisovem imenu.

Rdečebradec je pa nato zapustil 'Lepo podlasico' in se vrnil na 'Kinga'. Kmalu nato sta obe ladji odrinili od Tortuge in skupno odjadrali.

Usidrali sta se ob Roatanu, na Bahijskih otokih, da se iznova založita z vodo in da počakata, kedaj odjadrata španski huker in straža ladja, ki morata na svojem potu priti v vidik Roatana, predno zavijeta proti severu na Cap Catoche, koder vodi najboljša pot v Evropo. Tomaž in Louis sta sama v svoji kabini in zauživata svoj obed, prav trdo soljeno meso, posušen fižol in suhor, ki je še trši ko meso.

Ta trenutek zagrmi v daljavi strel in pretrese vzduh v kabini. V hipu sta kapitan in poročnik na krovu. Strel iz topa je bil dogovorjeno znamenje med Trubletom in Bonnyjem, da sta huker in straža ladja že na potu.

Moštvo v takelaži prične plezati kvišku, kdo bo prej zagledal bližajočega se sovražnika.

Tomaž pa gladko prezeka nastajajoči nered z enim samim gromko iz polnih prs zaklicanim poveljem:

— V borbo, sprem'! —

4

Bitka ni bila dolga in tudi neposebno besna. Res da sta huker in stražna ladja štela supaj trikrat toliko kanonov, kakor sto jih mogla postaviti 'Lepa podlasica' in 'Flying King'. Pa tudi vsaka zase je bila španska ladja monejša, kakor oba korzarja skupaj. Toda boriš se včasih tako in včasih tako. Španci so bili miroljubni ljudje, meščani, trgovci ali navadni prevozni mornarji in se niso mnog orazumeli na rabo orožja, marveč so iskali zaščito za hrbti oddelka vojakov. Teh pa ni bilo posebno mnogo. Tudi niso bili prav navajeni na majava ladijska tla, ker so bili s kopnega, s kravjih tal, kakor pravi povodnji rod. Ogenj njih topov je bil tudi temu primeren, ogenj korzarjev pa je imel bajen učinek. Huker, ostro bombardiran od svojih nasprotnikov, se je udal prvi hip. Čim je stražna ladja videla to predajo, se je kar obrnila v beg. Toda 'Lepa podlasica' je jadrala mnogo hitreje in jo dohitela. 'Flying King' je tačas opravil s hukerjem. V tem boju so Trubletovi mornarji spoznali vso spretnost svojega poveljnika. — Tomaž se je namreč dosledno držal za zadko msovražne ladje, torej le v ognju njenih kanonov na zadku, ne pa pred celo baterijsko širino, nato pa je sam okretal in zasipaval napadenca s salvami svojih baterij. Stražna ladja si ni upala posnemati tega manevra, da bi je korzar potem ne zakljukal nase in preskočil na njen krov. Zato se je kmalu udala v svojo usodo. Ni še poteklo dvajset minut, pa so na stražni ladji že spustili svojo veliko zatavo z barvami Kastilije in Leona in povili jadra. 'Lepa podlasica' je iz previdnosti še pristala tik ob sovražniku in ga priključala nase. Tomaž pa skoči na krov premaganeev in sprejme meč iz rok njihovega kapitana, sredi kopice petdesetih ali šestdesetih mrličev, čijih drob je razkropljen po hrastovih deskah.

Zmagalec je na hukerju našel dvajsettisoč leg papirja, veliko množino platna, serža, sukna, trakov in drugega blaga. Vse je bilo vredno denarja. Plenilci pa od tega niso imeli velike koristi. — Moštvo s 'Flying Kinga' je zato ves s krvjo priborjeni plen — nekaj njegovih mož je namreč v ognju obležalo, drugi pa so bili ranjeni — kratkomalo pometalo v morje. Zato je pa stražna ladja do vrha naložena s istim srebrom, kovanim v kose. Čeprav torej plen ni bil tolik, kakor so se ga prvotno nadejali, je bil vendarle prav dober in izlahka pridobljen.

(Dalje prihodnjič.)

Nova lekarna v Domžalah.

Dr. phil. in magister pharm. Stanko Kmet-Bergant, zastopnik "Kemike" d. d. v Ljubljani, in mag. pharm. Dragotni Milič, šef lekarne stalne vojaške bolnice v Ljubljani, sta sprožila ustanovitev nove javne lekarne v Domžalah.

KRŠČEVANJE ZAMORCEV

V južnih državah je še vedno v veljavi starodaven način krščevanja, posebno pri zamorcih baptistovske veroizpovedi. Oni, ki hoče biti krščen, se mora v navzočnosti duhovnika ves pot piti pod vodo. Slika nam kaže skupino radovednežev, ki opazujejo tak prizor ob Savannah River v državi Georgiji.

KAKO JE NASTAL ISLAM

Koncem VI. in začetkom VII. stoletja so vladale v Arabiji velike verske zmešnjave. V Arabiji je bilo v tem času mnogo sekt. Tako židovske, krščanske, mazdaisti, politeisti itd. Središče politeistov je postala sčasoma Mekka v srednji Arabiji, kjer so častili črni meteor, ki je padel z neba in je bil prvotno baje bel. Črn je postal baje za to, ker so živeli v tistem kraju grešni ljudje. Svetinja Kaaba v Mekki je pripadala močnemu plemenu Kurejšitov. Iz tega plemena je izšel oznanjevalev nove vere Abul Kasem ben Abdullah. Rodil se je začetkom aprila 571 v Mekki kot sin trgovca Abdullaha in Amine. — Ker je kmalu izgubil roditelje, je skrbel zanj stric Abu Talib. Postal je trgovec ter se poročil s Chadiždo, s katero je živel več let v srečnem zakonu. Na svojih trgovskih potovanjih je prišel v stik z najrazličnejšimi oznanjevalci raznih veroizpovedovanj in ko je opustil svoj trgovski poklic se je začel pečati z nadnaravnimi problemi. Mudil se je često v votlini blizu Mekke, kjer se je postil. Tu je videl med epileptinimi napadi Allaha, ki ga je določil za svojega preroka. Leta 610 je začel Abul Kasem oznanjevati svoj monoteistični nauk, češ, da ni boga razen boga in da je Mohamed njegov prerok. Spremenil je tudi svoje ime Abul Kasem v Mohamed ali Almed, kar pomeni vzvišeni, pobožni. Kurejšiti niso bili zadovoljni z novo vero in zato je odšel Mohamed 16. julija 622 iz Mekke v Jatribo, ki jo je pozneje imenoval Madinat in rabi — prerokovo mesto. Tu je našel mnogo pristašev in tako je začel širiti islam, to je vdanost bogu z ognjem in mečem.

Premagal je leta 624 svoje nasprotnike pri Badru, naslednje leto je bil pa sam premaan pri Ohodu. Šele leta 630 je osvojil Mekko in jo proglasil za sedež nove vere. Umrl je kot duhovni in posvetni vladar Arabije, ki jo je s svojim organizatorinim talentom ujedinil in pridobil za novo vero. Po njegovi smrti leta 632 je postal kalif ali prerokov naslednik njegov svak Abu Bekr. Ta je dal zbrati vse Mohamedove nauke po pismouku Saidu v eno knjigo Alkoran. Alkoran obstoji iz 114 sur in predstavlja zbirko pravnih, verskih in sodnijskih postav, polnih citatov iz sv. pisma. Mohamedova vera je bila prikladna osobito za napeto ozračje Orijenta. Nauk o tem, da je človeku že vse naprej določeno, je bil ljudem dobrodošel, ker se jim ni bilo treba brigati za nobeno stvar na svetu. Glavna navodila Mohamedove vere so: Veruj, da ni boga razen boga in da je Mohamed božji poslanec; moli in dajaj vbogajme, potuj vsako leto v Mekko, posti se v mesecu ramadam. — Svojim vernikom obeta Mohamed raj, poln razkošja. V raj pride vsak, kdor pade v boju za vero. Mohamed ne priznava socijalne in narodnostne razlike. Pred Allahom so vsi ljudje enaki. Islam ima zdaj nad dvesto milijonov pripadnikov.

NEVARNO SPUŠČANJE

Na Dunaju so imeli te dni zrakoplovci običajne vaje, pri katerih so morali napasti neko vilo ter jo uničiti z ognjem. V njihovi nalogi je končno stalo, da se mora spustiti iz napadalnega zrakoplova letalec s padalom, ker je padalo obstreljeno in je začelo goreti. Priprave za zadnje dejanje so se izvršile v najlepšem redu in vse je pričakovalo le še najbolj napetega trenutka, ko se spusti na zemljo mož s padalom.

600 metrov nad zemljo je krožil enokrovnik, iz katerega se je imel izvršiti ta drzni skok. Enokrovnik je storil, kar mu je bilo predpisano. Spustil je raketo, napolnjeno z dimom, in komaj se je to zgodilo, je počilo par strelov, ki naj bi markirali eksplozijo letala. Sedaj je imel slediti najvažnejši moment, skok letalca.

Ta letalec je imel nalogo zapaliti vilo in potem zbežati. Toda čim se je mož pognal z enokrovnika, so opazili strokovnjaki, da visi njegovo padalo postrani in da se mož prehitro bliža zemlji. Letalec je padal poševno, mesto navpično. Moral bi se približati v vsaki sekundi zemlji za štiri metre, toda njegova pot je bila skoraj dvakrat hitrejša. Mesto 4 metre je napravil v eni sekundi 7 metrov.

Strokovna komisija, ki je opazovala to reč, je nemalo osupnila, ko je videla, kaj se dogaja. Letalec je bil izpostavljen opasnosti, da zabrede med veje dreves, kjer bi seveda prišel ob življenje. — Končno pa se mu je posrečilo odstraniti to nevarnost. V hipu, ko je prišel na tla, so ga tovariši obstopili in so videli, da je mož ves bled. Vprašali so ga, kaj se je zgodilo, in letalec jim je pokazal vrvi, ki vežejo roč padala s platnom ter pomagajo držati ravnotežje pri padcu. Te vrvi na padalu so bile na treh mestih prerezane in to je povzročilo, da je padalo neslo letalca k tlom v poševni črti in da se je brzina padanja povečala približno za 80 odstotkov.

Letalec je pripovedoval, kako je poledal, ko je čutil, da popuščajo vrvi, od katerih je bila odvisna sigurnost njegovega padanja. Komaj se je premagal, da je držal padalo v rokah. Kdo je obrezal vrvi, je še nejasno. Predno se je letalo dvignilo v zrak, je bilo padalo shranjeno v vreči in še eno uro pred startom je bilo vse v najlepšem redu. Sumi se, da je morala vrvi porezati zlobna roka, ki je hotela uprizoriti atentat proti letalcu, ki bi bil kmalu plačal svoj skok z enokrovnika s svojim življenjem.

Avtomobilska nesreča.

Pri avtomobilski dirki v Detroitu je izgubil šofer oblast nad vozilom, ki je zapeljalo med ljudi in dvajset oseb hudo ranilo. Šofer sam pa je bil na mestu mrtev.

NAJVEČJI VOZ SENA

Največji voz sena je imela brez dvoma občina Fuerth v deželi Koburg. Razvil se je ta ogromni voz vsled ene srednjeveške pogodbe. V obsežju vasi Fuerth se je nahajal velik travnik, ki je spadal k plemiškemu posestvu. Graščaki v Mitvicu so imeli pravico, da izvozijo s travnika vsako leto toliko sena, kolikor ga more obseči voz, v katerega je vpreženih šest volov. Graščaki so to svojo pravico izkoriščali vsako leto bolj. Voz je bil vedno večji in slednjič tak, da ga je vse občudovalo. Da so spravili voz s travnika, so vpregli vanj šest najmočnejših volov, katere so poiskali v okolici. Po tem, ko je voz srečno dospel na deželno cesto, se je seno lahko preložilo na druge navadne vozove. V oni pogodbi pa je bilo tudi rečeno, da propade pravica mitviške gospode za vedno, ako bi voz na travniku samo nekoliko zastal in ne bi mogel dalje. Mitviški graščaki so radi tega gledali, da niso prišli po seno nikdar v času deževja, marveč šele kadar je bilo lepo suho. Prebivalci vasi Fuerth so se veselej, kadar je prišel ta ogromni voz, silno togotili in vsa vas je bila pokonci. Trajalo je to sto let in še več, slednjič so jo vendar mitviški gospodje skupili. Prebivalci Fuertha so se poslužili zvijače in so za dobo suše napeljevali ponoči na travnik vodo, ali tako previdno, da se povrhu to ni poznalo. Spodnja zemlja je bila vlažna in se je vdajala. Graščaki z Mitvice so prišli zopet s svojim ponosnim vozom na travnik in naložili sena, da se jim je sree smejalo. Potem pa so hlapci pognali vole, ali glej, nikamor niso mogli naprej in kolesa strašnega voza so se začela udirati . . . pa je bilo konec pogodbe, ki je ležala kot mora na nesrečni občini Fuerth toliko časa.

VABILO
na plesno veselico,

katero priredi ženski klub 'Bled' v soboto 14. novembra na 1412 Clybourn Ave. blizu Larrahee St., Chicago St. Čisti dobiček je namenjen za Dom slepih v Ljubljani.

Uljudno vabimo vse Slovence in Slovenke iz Chicaga in okolice, da se gotovo te veselice udeleže. Vstopnina je v predprodaji 35c, pri vratih 50c.

Na veselo svidenje 14. novembra!

Veselični odbor.

ADVERTISE in GLAS NARODA

DEVOJKA - ZAKONSKI MOŽ

Budimpeštansko sodišče je imelo te dni razpravljati nenavaden slučaj. Gre za mladenko, ki se je izdajala za moža in se civilno poročila z neko drugo mladenko, s katero je živela tri leta v srečnem zakonu. Po dosedanjih poizvedbah je ugotovljeno, da se je natakar Josip N. seznanil z neko 17letno devojko in jo kmalu poročil. Po drugem letu zakona je žena rodila dete. Iz preiskave je razvidno, da je dozdevni mož, ki si je prilastil listine svojega brata, padlega v vojni, ženo vedno uspaval z omamljivim sredstvom in isti čas povabil k sebi nekega moškega. Omamljena žena ni nikoli vedela, da se je nahajal tujec v njeni sobi. Rojstvo otroka je vzbudilo veliko veselje, tako pri zakoncih, kakor pri sorodnikih. Kmalu nato pa so med obema zakoncema nastale razpr tije. Žena se je namreč seznanila z nekim moškim ki ji je pojasnil da je njen mož — devojka. Žena, ki je sedaj vložila tožbo za ločitev zakona in njega nepriznanje. Pri prvi razpravi je "mož" priznal, da mu ni ime Josip, temveč Marija in da se je posluževal listin v vojni padlega brata. Razprava je vzbudila mnogo zanimanja.

Akti o Matteottijevem procesu.

O Matteottijevem procesu pišejo italijanski listi, da obsegajo spisi in mnenja strokovnjakov okrog 20.000 strani. Akti z izjavami prič obsegajo 4 debele zvezke. Doslej je bilo v preiskavi zaslišanih okrog 500 prič in njihove izjave so napolnile 2000 strani. Dolge pripravljalne spise so sestavili Rossi, Fillipelli, Putato in Dumini.

SLUŽBO DOBI SLOVENKA

za domača hišna dela. Plača po dogovoru. — **Mrs. Jenie Kvas, 9—1st Pl., Bogota, N. J.**

(3x 7.9.10)

SLOVENSKI AMERIKANSKI

KOLEDAR

za leto 1926.

bo v kratkem gotov.

Letos mu je cena 50¢

Naročilu priložite znamke, moneyorder, ali pa gotov denar v priporočenem pismu. Pratiko Vam pošljemo takoj in koledar pa kakorhitro bo gotov.

Prejeli smo tudi večjo zalogo knjig, ki bodo v listu Glas Naroda priobčene.

GLAS NARODA,
82 Cortlandt St., New York, N. Y.

SKUPNO POTOVANJE V JUGOSLAVIJO IN ITALIJO ZA BOŽIČ

s parnikom

"PRESIDENTE WILSON"

kateri odpluje

dne 24. novembra, 1925

Potnike bo spremljal do Trsta in Ljubljane naš dolgoletni uradnik Josip Rems, ki bo zajedno pazil, da bodo imeli vsi potniki udobno potovanje in pazil za njih prtljago.

Cena voznemu listu III. razreda do Trsta $100.00 z vojnim davkom vred, do Ljubljane pa $101.06; vozni listek *do Trsta in nazaj stane pa samo $162.00 in $5.00 vojni davek*, nedržavljani plačajo tudi "head tax".

Kdor hoče preživeti božične praznike v krogu svojih staršev in sorodnikov ter vzbuditi spomine na svojo nežno mladost, slišati pritrkovanje zvonov domačih crkva in mile pesmi ob polnočnici, naj se čimprej priglasi: na razpolago imamo na parniku kabine III-razreda v posebnem oddelku, tako da bodo naši potniki čisto za sebe.

Zunaj, ostanete lahko eno leto ter se vrnete v Združene države ne oziraje se na kvoto s tem, da dobite ameriško vladno dovoljenje za povratek. Prošnje za taka dovoljenja preskrbljujemo mi.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT ST., NEW YORK

Pozor rojaki!

V zalogi imamo

SVETO PISMO

(stare in nove zaveze)

Knjiga je krasno trdo vezana ter stane $3.00.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street **New York, N. Y.**

GOSPODAR PLAVŽEV.

Francoski spisal **Georges Ohnet.**

Za "Glas Naroda" priredil **G. P.**

11 (Nadaljevanje.)

— In kaj zato? — je vzkliknila Suzana z veselim smehom. — Ah, moram te objeti! Rešil si otroka. Moj dobri Filip! Kjerkoli je kaj lepega in plemenitega, si ti poleg!

Deklica je prijela z obema rokama glavo svojega brata ter ga poljubila.

Gospod Bachelin, ki je nekoliko zaostal, je tedaj prisopihal.

— Dober dan, moj dragi prijatelj, — je rekel notar. — Zopet plemenito dejanje na vašem računu.

— Ne govorimo več o tem, prosim vas, — je rekel Filip smeje. — Res se ne izplača. Najbolj resno pri tem je, da je po mojem mnenju deček ranjen. Suzana, pojdi z Marijo in svojo domačo lekarno k materi dečka. Morebitne stroške prevzamem seveda jaz.

— Zelo rada, dragi brat, — je odvrnila deklica ter odhitela.

— Tudi midva dragi gospod Bachelin, — je ostavil Filip, — morava stopiti v hišo. Izgledam kot bandit ter se moram takoj preobleči.

Filip in notar sta odšla preko prostornega dvorišča, zasejanega s starimi lipami, na kojega sredini je stal vodomet. Ta vodomet je predstavljal zadnji ostanek širokega jarka, ki je predstavljal nekoč pas krog gradu. Pod Ludovikom XIII. se je ta jarek osušilo in v prostalem, rodovitnem blatu je uspevalo žlahtno sadno drevje, kojega sadeži spadajo še danes med posebnosti Pont-Avesnesa.

Grad Pont Avesnes stoji na robu rjavega peščenca, katerega povišuje ter mu daje neke vrste eleganco. Izgeda pa mrko in žalostno in njega visoke strehe, pokrite s škripljem, se melanholično odbijajo od neba Filip je stanoval le v enem krilu prostranega, mrkega poslopja in brez oskrbe Marije, mlečne sestre Suzane, ki je izvajala kljub svoji mladosti dolžnosti gospodinje z veliko avtoriteto, bi ostal preostali del gradu popolnoma osamljen.

Zvesta Marija, ki je s svoje neumornostjo bodrila tudi služinčad k večjim naporom, pa je dala pogosto očistiti krasne sprejemne dvorane iz časa Ludovika XVI. ter odstraniti prah s pohištva.

V pritličju obljudenega krila se je nahala velika delavna soba gospoda Derblay s svojimi visokimi, do stropa segajočimi predali za knjige. Sredi sobe je stala velikanska pisalna miza, na kateri so bile nagromadene listine in knjige bolj v navideznem kot resničnem neredu. Poleg delavne sobe se je nahajala obednica s starodavnim pohištvom. Na bufetu je stalo bogato in masivno namizno orodje, katerega pa se ni nikdar uporabljajo. Za obednico je sledil majhen salon, opremljen v modernem meščanskem okusu. Na mizici je čakalo pričeto ročno delo očividno povratka Suzane. Dva z večjo skrbjo kot talentom izvršena portreta sta predstavljala gospoda in gospo Derblay.

V prvem nadstropju sta spajala dva toaletna kabineta spalni sobi Filipa in Suzane. Skozi svoje okno je lahko gledala Suzana po prostranih alejah parka, ki se je izgubljal v daljavi v zelenje. Tam je lahko sanjala kot se ji je zljubilo, kadar je sanjavost prekinila veselo razpoloženje njene brezskrbne mladosti.

Filip je povedel gospoda Bachelina v svoj delavni kabinet. Vedel je, da je bil notar danes v Beaulieu in nestrpen, kot so vsi zaljubljenci, je hotel kar najhitrejše izvedeti vse važne in nevažne podrobnost, katere mu je stari prijatelj vedno sporočal iz svojega občevanja z odličnimn prebivalci gradu. Danes pa je bil gospod Bachelin očividno slabo razpoložen za pripovedovanje. Popolnoma mirno je sedel na svojem stolu ter vrgel le sempatam raztresen pogled na gospodarja plavžev, ki je sedel njemu napsroti kot poosebljeno velikansko vprašanje. Filip ni mogel še nadalje obvladati svoje nestrpnosti ter je prostovoljno pričel pogovor.

— Ali ste obvestili gospo de Bealieu o mojem spravnem predlogu? — je vprašal, navidezno mirno.

— Gotovo.

— Ali ga smatra zadostnim in sprejemljivim?

— Popolnoma.

Filip je skilil proti gospodu Bachelinu, ki se je krčevito držal svojih lakonskih odgovorov. Nato pa je sklenil poslužiti se bolj zapuacga tona.

— Ali ste tudi ponudili uporabo mojega lova?

— Zakaj pač? — je odvrnil notar mirno ter ošvignil pri tem gospodarja plavžev z ironičnim pogledom.

— Zakaj? Kako morete tako vprašati! — je vzkliknil sledni presenečen.

— Te ponudbe mi enostavno ni bilo treba staviti, — je odvrnil Bachelin, ker ste jo danes zjutraj vi sami stavili markiju in sicer na skrajno romantičen način.

Filip je zardel ter v zadregi povesil glavo.

— A, gospod Beaulieu je govoril z vami o najinem srečanju? On vendar ni vedel, koga ima pred seboj?

— To sem mu izdal jaz. Ali naj bi mu tudi povedal, da ste mu iz ljubezni do njegove sestre tako dobro založili njegovo torbo?

— Dragi prijatelj!

— Ali hočete mogoče preklicati? — je vprašal Bachelin poredno. — Ali mogoče niste več zaljubljeni v gospodično de Beaulieu?

— Bog daj, da bi bilo tako, kajti to je največja neumnost, ki sem jo mogel storiti, — je odvrnil Filip. — Kako morem jaz, človek, ki se je že pred leti umaknil iz sveta, ki živi le svojemu delu, misliti na to mlado deklico, ki je tako lepa, tako ponosna in morda ravno raditega tako mična? Videl sem jo resno in zamišljeno, najbrž vznemirjeno radi nepojasnljivega obnašanja njenega zaročenca. Proti svoji volji, skoro ne dabi to zapazil, sem jo pričel ljubiti. Prezrl sem globoko zev, ki me loči od je ter pozabil ni razliko najinega družabnega stališča. Poslušal nisem niti glasu pameti, niti nasvetov izkušenj ter prisluškoval le času ljubezni, ki je popolnoma prevzel mojo dušo. O, prijatelj, moj, sram me je samega sebe, a kljub temu se ne morem ustavljati tej brezmiselni strasti, ki me opaja, ki mi nudi neizrecen užitek . . . ki mi daje ve, vse, le nikakega upanja ne . . . Tu se končuje moja slepost.. Ničesar ne upam . . . mojo besedo na to.

— Ničesar ne upate? . . . Mogoče, — je odvrnil notar počasi. — Vendar pa ljubite, to je gotovo, kaj ne? Torej sem imel pravi, ko sem govoril z markizo tako, kot sem storil.

— Govoril z markizo? — je jecal Filip, katerega se je lotilo velikansko razburjenje. — Kako, o čem ste govorili?

— No, o tem, kar ste mi ravnokar obrazložili s prav tako strastnimi kot prepričevalnimi besedami.

(Dalje prihodnjič.)

Rojaki, naročajte se na "Glas Naroda", največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

Značilen dogodek pred štirimi leti.

(Poročilo madžarskega častnika, ki je spremljal bivšega avstrijskega cesarja Karla na pustolovskem poletu iz Švice na Madžarsko.)

(Nadaljevanje.)

Bila je pozna jesen, mračilo se je zgodaj. Če bi dosegli Denesfo šele ob šestih zvečer, bi se morali spustiti na zemljo še v precejšnjem somraku. Ta riziko pa smo si na velikih madžarskih ravninah tem lažje dovolili, ker je bilo dogovorjeno, da bo za slučaj močnega spuščanja na zemljo gorel ogenj, ki nas bo opozarjal na pripravno mesto.

Bili smo torej z vsem na jasnem in smo hiteli o vsem obvestiti cesarja potom posredovalca.

Sami pa smo porabili preostala dva dneva za študij zemljepisnih kart, ki so nas seznanjale z maloznanim in težavnim alpskim terenom. Predvsem pa smo se morali temeljito sporočiti in si s spanjem okrepiti živce.

Ves ta čas nismo videli niti kralja niti koga drugega iz njegovega spremstva. Navodila nam je dajal in naša poročila je posredoval g. konzul Fischer von Ankern, s katerim nas je seznanil naš skrivnostni prijatelj iz hotela. Šele, ko so bile naše priprave v polnem teku, smo se sešli z legacijskim svetnikom v. Boroviczenijem, ki je z nami pretresal ostale podrobnosti.

Ž njim smo se sporazumeli, da prispe kraljev avtomobil točno ob 11 uri 45 minut na letališče. Določeno je bilo, da se ustavi vozilo poleg lope, tako da bo kralj lahko prestopil naravnost iz avtomobila v letalo. Na ta način bi ostal kolikor mogoče neopažen.

Vožnja na letališče pa tudi ni bila kar tako. Obe kraljevi vozili sta bili namreč v Švici tako znani, da je bilo v njih nemogoče prispeti neopaženo na aerodrom. Bilo je torej treba najprej preskrbeti nov avtomobil.

Nadaljna ovira je bila ta, da je bila kraljeva družina baš tisti čas pod strogim nadzorstvom. Madžarska vlada je sporočila v Švico, da pripravljajo boljševiki atentat na Habsburgovce. Da bi ne prišlo do tega, je bil gradič Herterstein dobro zastražen. Žandarmeriji v tamošnji okolici je bilo ukazano, naj poostri svojo varnostno službo.

Odhod iz Herbersteina se je moral izvršiti pod pretvezo dnevnega izleta v enem izmed obeh kraljevih avtomobilov. Medpotoma je bilo sklenjeno, da prestopijo potniki v drug avtomobil, s katerim se odpeljejo na letališče.

G. von Boroviczeny nam je povedal, da se udeleži vožnje tudi Nj. Vel. kraljica Zita. Ta vest nas je spravila iz ravnotežja, kajti na to nismo bili pripravljeni. Upirali smo se temu, kajti tega smo se dobro zavedali, podjetje je bilo nekoliko preveč pustolovskega značaja, da bi se lahko udeležilo tudi ženska. Polet čez Alpe je bil težaven in morali smo biti pripravljeni na vse eventualnosti. Treba je bilo misliti celo na to, da se bomo morali morda spustiti na tla. Kaj naj v tem primeru napravimo s kraljico? Sporočili smo ji naše pomisleke ter smo jo prosili, naj ostane pri otrokih, ki bodo gotovo nujno potrebovali mater, če se naše podjetje ne posreči. Kraljica pa se ni vdala. Odgovorila nam je potom v. Boroviczenyja, da, čeprav bi bila kot mati potrebna otrokom, je njeno mesto vendar predvsem poleg kralja, kateremu je žena.

Kaj smo hoteli storiti drugega, kot sprijazniti se s to mislijo ter upati, da bo vsaj motor deloval brezhibno.

20. oktober, dan poleta. Srce mi je utripalo burneje kakor običajno in nekoliko razburjenja sta kazala tudi prijatelj Alexay in Zimmermann. To lahko mirno priznam, kajti zadnja polovica ure pred startom je bila zelo kritična. Ob enajstih so pridni nemški monterji potegnili letalo iz lope ter ga pripravili za polet. Napolnili so potrebne dele z bencinom, pravzaprav z benzolom in oljem, očistili so vžigalnike ter pognali motor, da se nekoliko ogreje.

Megla ni bila poslušna našim željam. Po vseh pravilih bi se že bila morala razkaditi, a to se ni zgodilo. Sicer pa nam to ni povzročalo največje skrbi. Končno smo smeli riskirati, da poletimo skozi meglo, kajti njena plast ni bila posebno močna, o čemer je pričalo solnce, katero je sijalo skozi njo kakor skozi vodo. Nad meglo pa bi se lahko ravnali po kompasu, a tudi iz megle štrleči vršaci gora zadoščajo za orijentacijo letalcu. Nekaj drugega je bilo, kar nam je belilo glave.

Medtem ko so si dajali monterji opravka z letalom se nam je približal švicarski častnik. Začel se je zanimati za stvar, katero je gotovo že tisočkrat videl. Preklinjal sem ga na tihem. A uspeh mojega gneva je bil samo ta, da je prišel kmalu še en oficir in potem še eden, dokler se jih ni končno nabralo sedem, katere sem gledal kot sedem zlodjev. Kadili so cigarete in nas opazovali —pet minut, deset minut, — čez dvajset minut je eden izmed njih sedel na tla in sledil mu je še eden. Zazeblo me je. Bral sem oficirjem z obrazov, da bodo vztrajalli do starta ali pa do katastrofe, ki se je bližala z naglimi koraki, kajti ura se je že pomikala proti enajstim in 45 minut.

To so bile minute praveate nesigurnosti. Saj ni bilo izključeno, da se je že razvedelo za naš načrt in da so bili častniki poslani, da preprečijo naš polet.

Sum je bil tembolj upravičen, je par dni pred tem poročala beograjska "Politika" in poleg nje neki praški list iz "zanesljivega vira", da se na Madžarskem pripravlja puč in da se pripelje kralj Karel z letalom v Šopronj. Zvezni svetnik Motta je na podlagi teh vesti vprašal v Hertersteinu, koliko resnice je na teh in sličnih govoricah. Odgovor so mu dali še preden sva midva s tovarišem prišla v Švico, pred kakimi desetimi dnevi.

Vse to je v naju dveh vzbujalo nezaupanje, kajti če so res prihajale v javnost take netočne vesti, bi se bile mesto njih lahko raznesle tudi druge, konkretne, katere so morda oblasti izvohale . . .

A čeprav se niso zbrali častniki na ukaz od zgoraj, ampak le slučajno, iz gole radovednosti, nas je vendarle navdajal strah, da bi navzoči lahko spoznali kralja, nakar bi se vse skupaj izjalovilo.

Priznati moram, da sem bil zelo redkobeseden . . .

Točno ob 11 in 45 minut je pridrdral avtomobil na letališče. Od daleč sem spoznal g. v. Borovisczenyja, ki je izstopil in plačal dva franka za vsakega potnika. Potem je privozil avtomobil še bližje. Napetost je dosegla višek, srca so nam močno utripala.

Začel sem šteti sekunde, ena, dve, tri, štiri — moj Bog. — izbruhne katastrofa!

Toda glej, oficirji se sploh ne zmenijo za avtomobil in so torej le slučajno tu. Prav je, da se ljudje včasih zanimajo na letališču za Američane, ki žele gledati za svoje dobre dolarje Švico iz višine!

Treba bi bilo hitro obvladati položaj. S pokliki: "Bon jour madame, bon jour monsieur!" smo odhiteli proti avtomobilu, poljubili kraljici roko in pozdravili kralja tako naravno, kakor da smo si že davni znanci. Govorili smo o krasnem letalu, o vremenu, ki je obetalo postati lepo in med to mlatvijo besed je zavzel vsak svoje mesto.

Kralj je bil oblečen v usnjat plašč, na glavi je imel avtomobilistično čepico. V naočnikih ga je bilo res težko spoznati. Kraljca je nosila angleško potno obleko, obraz ji je pokrival gost pajčolan.

Mesto prtljage sta imela s seboj malo torbico in toplo ruto. Z ostalo prtljago, ki je vsekakor obsegala le najnujnejše potrebščine, je odpotovala pred dvema dnevoma iz Švice v Šopronj ga. Boroviczenijeva in bilo je dogovorjeno, da se dama tamkaj snide s kraljem in kraljico.

Bili smo že pripravljeni na start, ko se je pojavil monter, ki je zahteval, da se vpišemo v letalsko knjigo. Zavrniti ga nisem mogel. Da ne bo nepotrebne pozornosti, je bilo treba še to urediti. To pa nam je bilo po drugi strani dobrodošlo, kajti če se ne vrnemo v par urah, bodo domnevali, da se nam je pripetila nezgoda in nas bodo začeli iskati na podlagi podatkov, ki so zabeleženi v letalski knjigi. Če bi pa bili iz kakršnihkoli razlogov prisiljeni prekiniti vožnjo, bi to skušali storiti, v kolikor bi bilo tehnično izvedljivo, na švicarskih tleh, a seveda ne na letališču v Duebendorfu, marveč kje v njegovi bližini. Tam bi zopet skušali dobiti kraljev avtomobil. V tem primeru bi cela stvar izgledala čisto nedolžno. Nihče ne bi verjel ali slutil, da je kralj v letalu in kralj bi se še isti večer vrnil v Herterstein.

Torej brž sem z imeni! Vpisal sem kralja in kraljico v spomin na neko prijetno ameriško damo za mistra Hoyta in mrs. Hoytovo, von Boroviczenyja pa sem krstil za Browna, kakor sem se večkrat imenoval sam. Ta imena najbrže še danes stoje kot zgodovinska priča v letalski knjižnici družbe "Ad Astra" poleg podpisov, katere sem ponaredil. Na izkaznici namreč stoji tiskana izjava, da ne bo zahteval potnik od družbe nobene odškodnine za slučaj nezgode. Ta podpis je bilo vendar težko zahtevati od kralja in kraljice, kajti moral bi jima bil najprej povedati, kako se pišeta . . . Zategadelj sem se poslužil falsifikata in upam, da mi svet tega ne bo zameril.

Kljub navidezni mirnosti pa se je vseh nas polaščala nervoznost. Treba je pomisliti na to, da sta kralj in kraljica sedela prvič v letalu in da ju je vrhu vsega navdajala resna skrb za politično dalekosežnost koraka, katerega sta podvzela. Že dejstvo samo, da sta bila prvič v zrakoplovu, je je moralo razburjati. Poleg tega pa pomislimo še na švicarske oficirje, neznane monterje, na Zimmermana, Alexaya in mene, ki smo jima konečno bili tudi neznani . . . In vedli smo se tako neprisiljeno! Kraljico smo kratko imenovali "milostivo", kralja pa "mistra Hoyta" in v neizvestnosti smo mogoče govorili vsakojake brezmiselnosti, katere si je bilo težko razložiti.

Imeli pa nismo prav res nič časa razmišljati o tem, da stojimo v tem hipu pred našim kraljem. Čustev, ki so nas navdajali v vojni, če smo prejemali kako odlikovanje iz kraljevih rok, se zdaj nismo mogli zavedati; zdaj je prišla druga ura, treba je bilo delati, ne razmišljati.

Razdelili smo si prostore. V kabino sta stopila kralj in kraljica, legacijski svetnik v. Boroviczany (to so bili naši 3 Američani) ter prijatelj Alexay, ki je držal v rokah ogromno karto, katera pa je segala samo do Linca. Od tam naprej smo hoteli poskusiti srečo brez karte. V oddelku za pilota sva imela prostor Zimmermann in jaz.

Šoferju smo poročili glasno — tako glasno, da so nas morali slišati švicarski oficirji —, da mora biti ob štirih zopet na mestu. A šofer, ki seveda ni bil šofer, se je kajpada čuval pojaviti se zopet ob štirih popoldne na letališču. Ob tem času, mislim, je bil že davno čez mejo.

S tem je bilo vse urejeno. Motor se je začel hrupno obračati pred zadnjim poskusnim zaletom.

Pridni švicarski oficirji so še vedno stali tam kjer poprej in niso slutili ničesar. Utegnem si pred stavljati, kako jih je grizlo naslednji dan, ko so izvedeli resnico . . .

Startno osobje da znamenje: Kvišku!

Zimmermann se čuti že popolnoma sigurnega in odkrži po pred pisih še do oficijelnega startnega prostora, kjer zabeleži startni mojster število letala, število pasažirjev in čas odhoda — kajti red je potreben, tako se glasi Zimmermannova sodba. Potem izpusti plin in po ponovnem kratkem zaletu smo v zraku.

(Dalje prihodnjič.)

Kretanje parnikov - Shipping News

10. novembra:
George Washington, Cherbourg, Bremen; Stuttgart, Cherbourg, Bremen.

11. novembra:
Aquitania, Cherbourg.

12. novembra:
Cleveland, Cherbourg, Hamburg.

14. novembra:
Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; La Savole, Havre; Andania, Hamburg.

17. novembra:
Bremen, Bremen.

18. novembra:
Berengaria, Cherbourg.

19. novembra:
Zeeland, Antwerp; Westphalia, Hamburg.

21. novembra:
Olympic, Cherbourg; Republic, Bremen.

24. novembra:
Pres. Wilson, Trst; Berlin, Bremen

25. novembra:
Mauretania, Cherbourg; Rochambeau, Havre.

26. novembra:
Albert Ballin, Hamburg.

28. novembra:
Homeric, Cherbourg, Suffren, Havre; America, Bremen.

1. decembra:
Muenchen, Cherbourg, Bremen.

2. decembra:
Aquitania, Cherbourg; De Grasse, Havre; Arabic, Hamburg.

3. decembra:
Thuringia, Hamburg.

5. decembra:
Leviathan, Cherbourg; Paris, Havre; Majestic, Cherbourg; Martha Washington, Trst.

9. decembra:
Berengaria, Cherbourg.

10. decembra:
Luetzow, Bremen.

12. decembra:
Homeric, Cherbourg; La Savole, Havre; George Washington, Cherbourg, Bremen.

13. decembra:
Columbus, Cherbourg, Bremen.

16. decembra:
Mauretania, Cherbourg.

17. decembra:
Mount Clay, Hamburg.

19. decembra:
Andania, Hamburg.

22. decembra:
Rochambeau, Havre.

26. decembra:
Paris, Havre; Cleveland, Hamburg; Pres. Roosevelt, Bremen.

28. decembra:
Majestic, Cherbourg.

29. decembra:
Berlin, Cherbourg, Bremen.

31. decembra:
Westphalia, Hamburg.

POTRJENA OBSODBA

Kasacijsko sodišče v Beogradu je potrdilo obsodbo prvoinstančnega sodišča v Skoplju, s katero je bil obsojen na smrt Atanas Skrnaković, pastir iz Strumnice, za zločin po členu 1., točki 2 in 7 zakona o zaščiti države.

Atanas je bil član bolgarske komitetske organizacije v Strumnici. Veljal je kot zvest in peverljiv Bolgar. Nekega večera meseca junija v letu 1923 so zbrani komiti sklenili, da je treba spraviti s pota Kosto Kostadina Čekoviča, ki je bil zaupnik naših oblasti ter se uspešno boril proti bolgarskim komitam. Dne 20. julija 1923, je prišel k Atanasu neki Vasa Katin, sel vojvode Vandera in ukazal temu sledeče: "Jutri gre Kosta v Skoplje. Treba ga je ubiti! Tako je ukazal vojvoda Vander!"

Drugi dan je odšel Atanas s tremi tovariši -- komiti na prežo. Čakali so na Kosto in mu pripravili zasedo pri takozvanem "Čam Čafliku."

Iz Strumnice je odšel poštni voz, ki ga je vodil Petar Trapković. Čim je voz prišel v zasedo, je Atanas s tovariši oddal več strelov. Kosta, ki je bil lahko ranjen, je skočil s konja in skušal uteči. Atanas je tekel za njim, ga dohitel in ubil. Ostali komiti so nesrečnega Kosto popolnoma oplenili, mu odvzeli samokres in 4000 dinarjev.

Policija je Atanasa kmalu prijela in ga izročila sodišču. Pri zasliševanju je priznal, da je Čekoviča umoril po naročilu vojvode Vandera. Umoril ga je tudi zato, ker je bil zaupnik naših oblasti. Sodišče v Skoplju je Atanasa obsodilo na smrt ter na plačanje stroškov in odškodnine v znesku 35.000 dinarjev otrokom ubitega.

Obsodbo je potrdilo tudi apelacijsko sodišče v Skoplju, sedaj pa tudi kasacijsko sodišče v Beogradu.

Kje je moj bratranec TOMAŽ ŠEGA, doma iz Ravno, pošta Nova vas; tu se nahaja kakih 20 let. Prosim cenjene rojake, če kdo kaj ve o njem, naj mi poroča, ali naj se pa sam oglasi svoji sestrični: **Johana Zakrajšek, 27 Calhun Avé., New Rochelle, N. Y.**
(3x 6,7,9)

Kje je FRANK VIČIČ, rojen v Cirknici in bival v Clevelandu, O.? Kdor kaj ve o njem naj mi poroča, ali naj se pa sam oglasi. **Marija Godeša, Jakovica, štev. 18, pošta Planina pri Rakeku, Jugoslavija.**
(2x 7,9)

Prav vsakdo—
kdor kaj toči; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —
MALI OGLASI
v "Glas Naroda"

ŽELIM KUPITI HARMONIKO nemško, 3-vrstno, 3-krat oglašeno Lubasovo ali Cehvarjevo. **Mike R., P. O. Box 112, Durant City, Penna.**
(2x 7,9)

Dospela je
VELIKA
Blaznikova
PRATIKA
za leto 1926.
Cena 25¢ komad.
V pratiki je poleg koledarja in raznih zanimivih navedb tudi zgodovina 200-letnega obstanka. Prva pratika je namreč izšla l. 1726.
Slovenic Publishing Co.
82 Cortlandt St., New York, N. Y.

ROLE za PIANO
SLOV. IN HRVATSKE
dobite pri:
NAVINŠEK-POTOKAR
231 Greene St., Conemaugh, Pa.
edini slov. izdelovalec piano rol v Ameriki.
PIŠITE PO NOVI CENIK.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je natančno poučen o potnih listih, prtljagi in drugih stvareh.

Pojasnila, ki vam jih samorodati vsled naše dolgoletne izkušnje Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvovrstne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naseliniške postave ki je stopila v veljavo s 1. julijem 1924, samorejo tudi nedržavljani dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj tomadevna dovoljenja izdaja generalni naseliniški komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi New Yorku pred odpotovanjem, ta se pošlje prodicu v stari kraj glasom nanovejše odredbe.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Kdor želi dobiti sorodnika ali svojca iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščenih v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 napre vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljani pa samorejo dobiti sem žene in otroke do 18. leta brez, da bi bili šteti v kvoto. Trojene osebe se tudi ne štejejo kvoto. Starši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov pa imajo prednost v kvoti. Pišite s pojasnila.

Prodajamo vozne liste za vse kraje; tudi preko Trsta samorejo Jugoslovani sedaj potovati.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St., New York

Pozor čitatelji.
Opozorite trgovce in obrtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda", s tem boste ustregli vsem.
Uprava "Glas Naroda"